

SKARABORGS BAROMETER

compassen

KOMMUNRAPPORT
ESSUNGA

BAKGRUND

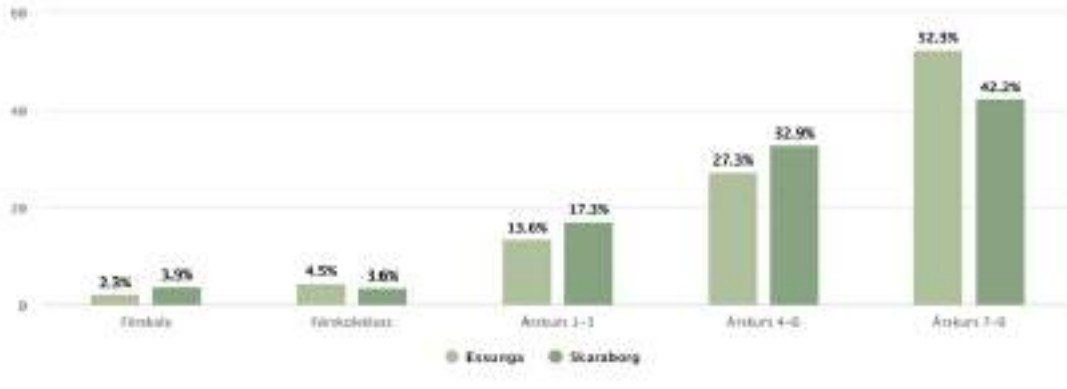
Compassen Skaraborg har i över 20 år regelbundet kartlagt familjer där barn lever med psykisk ohälsa. Dessa uppföljningar har gett en unik inblick i barns vardag och varit ett viktigt underlag för utveckling av stöd och insatser. Den här undersökningen är den senaste i raden och genomförs inför valet 2026, med ambitionen att ge beslutsfattare ett tydligt och aktuellt kunskapsunderlag om barns livsvillkor i Essunga. Totalt har 1 017 vårdnadshavare i Skaraborg svarat, varav 44 i Essunga.

Vi är särskilt glada över att så många vårdnadshavare i Essunga har valt att dela med sig av sina erfarenheter. Tillsammans ger svaren ett värdefullt underlag som gör det möjligt att bättre förstå barns vardag – och att använda denna kunskap för att utveckla och stärka Essungas välfärdstjänster för barn och familjer.

Sammantaget ger undersökningen en konkret och nyanserad bild av barns livsvillkor i Essunga. De erfarenheter som delas här skapar ett unikt kunskapsunderlag för lokalt utvecklingsarbete och ger bättre förutsättningar att fatta träffsäkra beslut, utforma rätt stöd i rätt tid och långsiktigt stärka villkoren för barn som lever i utsatta situationer.

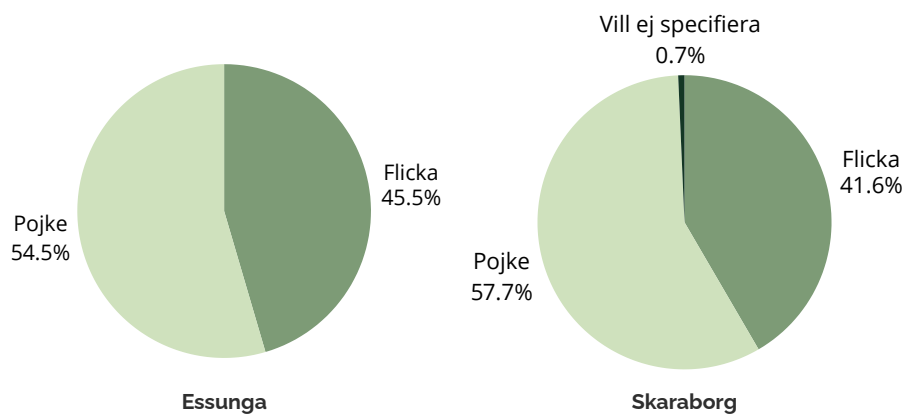
Vilken årskurs går barnet i?

Lever du i en parrelation?

Vad är barnets könsidentitet?

SKOLA

Skolan som livsmiljö

Skolan är en central arena i barns liv för lärande, relationer och känslan av sammanhang. För barn som redan kämpar med sitt mående kan skolan bli antingen en skyddsfaktor eller en ytterligare belastning. Resultaten från Essunga ger en samlad bild av hur barnens skolvardag upplevs av vårdnadshavare och pekar på flera mönster som skiljer sig från Skaraborg i stort.

Skoltrivsel

När svaren om skoltrivsel slås samman till positiv upplevelse (mycket bra + ganska bra) respektive negativ upplevelse (ganska dåligt + mycket dåligt) framträder en tydlig förskjutning i Essunga. Färre barn upplevs trivas i skolan och fler upplevs ha det svårt. Särskilt utmärkande är den låga andelen som uppger "mycket bra" och den höga andelen "mycket dåligt". Bilden är mer polariserad än i Skaraborg som helhet och färre hamnar i ett neutralt mellanläge. Det tyder på att en större grupp barn i Essunga upplever skolan som en påtaglig utmaning i vardagen.

Stöd i undervisningen

Samma mönster återkommer i frågan om hur stödet i undervisningen fungerar. Färre vårdnadshavare i Essunga upplever att stödet är bra, medan en större andel anger att det fungerar dåligt eller mycket dåligt. Den höga andelen negativa omdömen pekar på att det finns en grupp barn där skolans anpassningar inte upplevs räcka till – inte som små brister, utan som ett reellt hinder för att klara skoldagen.

Frånvaro

I frågorna om frånvaro syns att färre barn i Essunga beskrivs som helt närvarande i skolan. Samtidigt är det fler som varit borta under längre perioder, exempelvis flera veckor i sträck. Det antyder att problematisk skolfrånvaro är mer påtaglig i Essunga än i Skaraborg i stort och att vissa barn befinner sig i en skör skolnärvaro över tid.

Elevhälsa

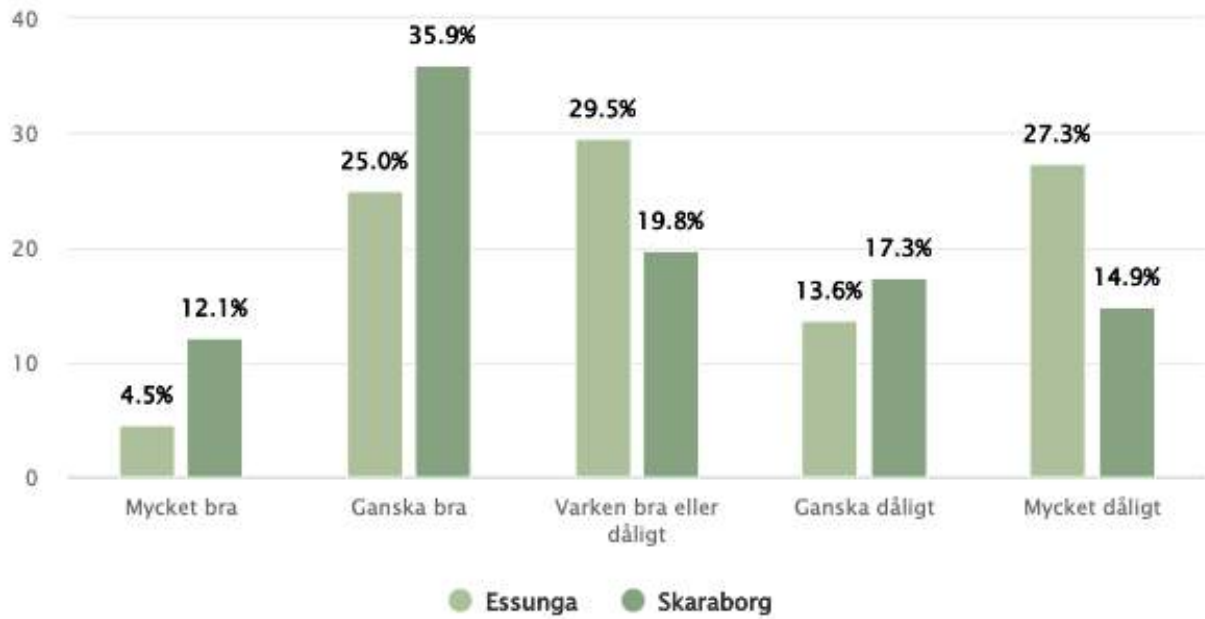
Elevhälsan har en viktig roll när barn behöver stöd för att orka med skoldagen. Andelen där elevhälsan har varit involverad är lägre än i Skaraborg. Det understryker hur viktigt det är att elevhälsans insatser upplevs som tydliga, tillgängliga och samordnade i Essunga.

Samlad bild

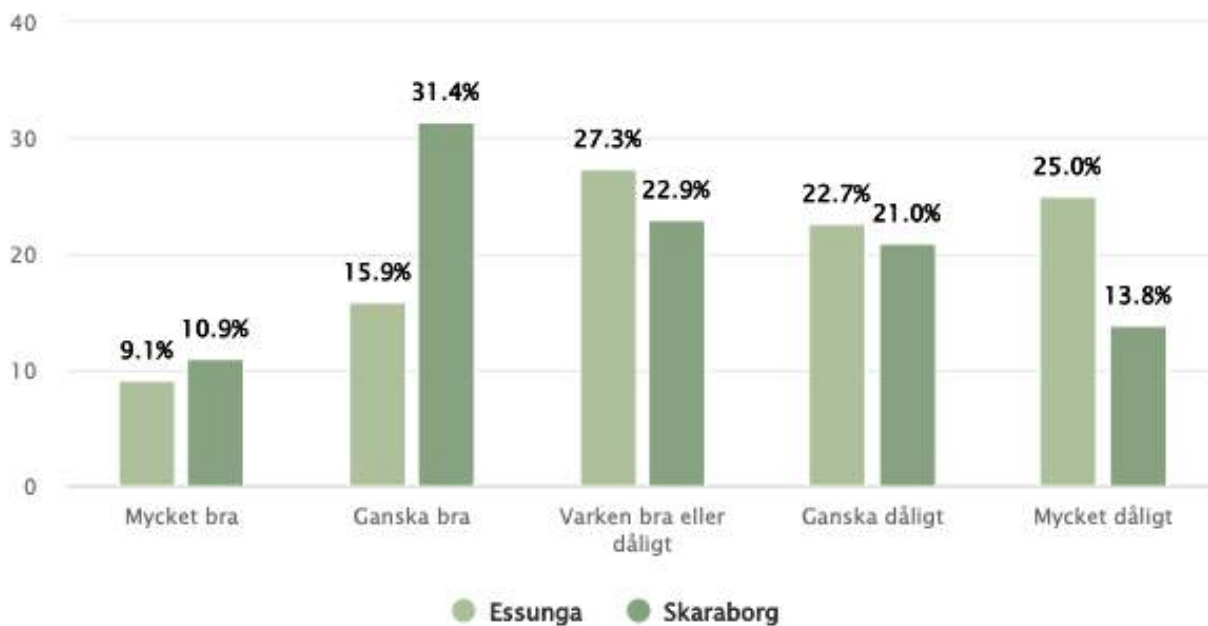
Tillsammans tecknar resultaten en sammanhållen bild:

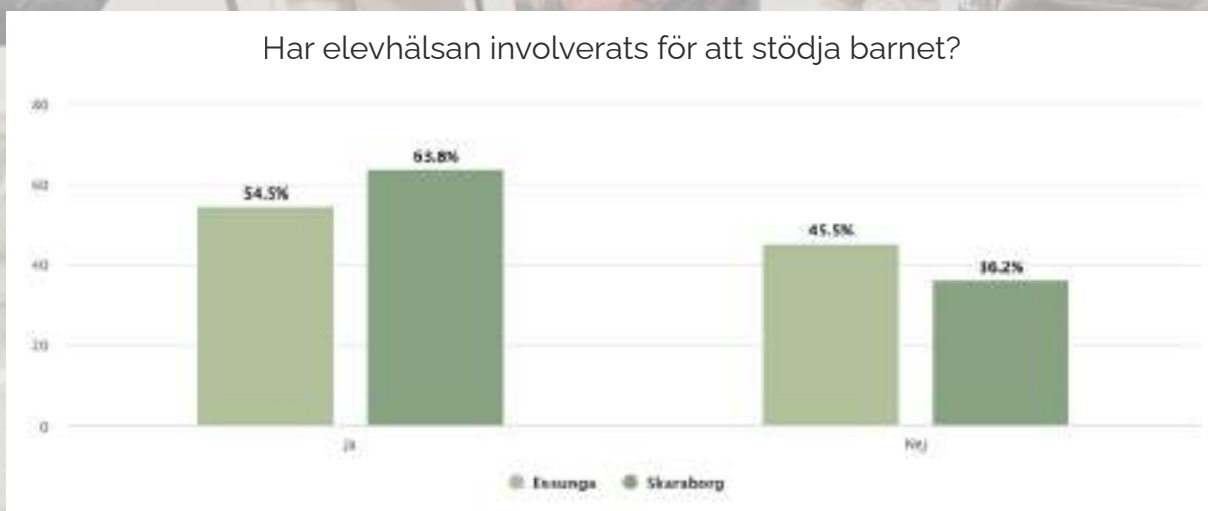
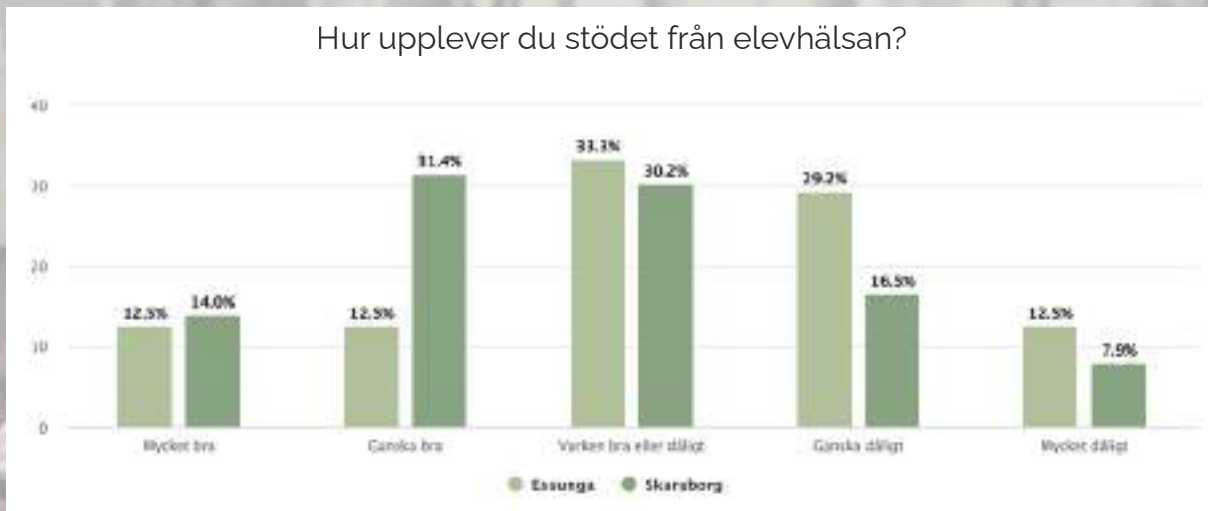
- färre barn i Essunga upplevs trivas i skolan,
- fler upplevs sakna tillräckligt stöd i undervisningen,
- fler har återkommande eller långvarig frånvaro,
- och färre upplever att elevhälsan ger ett fungerande stöd.

Hur upplever du att ditt barn trivs i skolan?

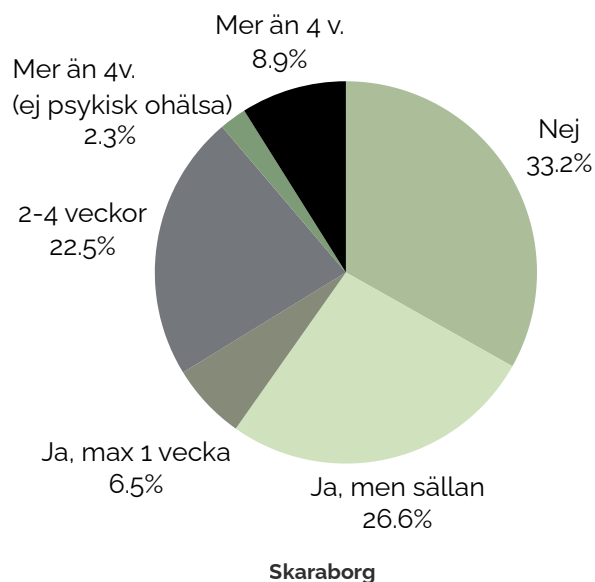
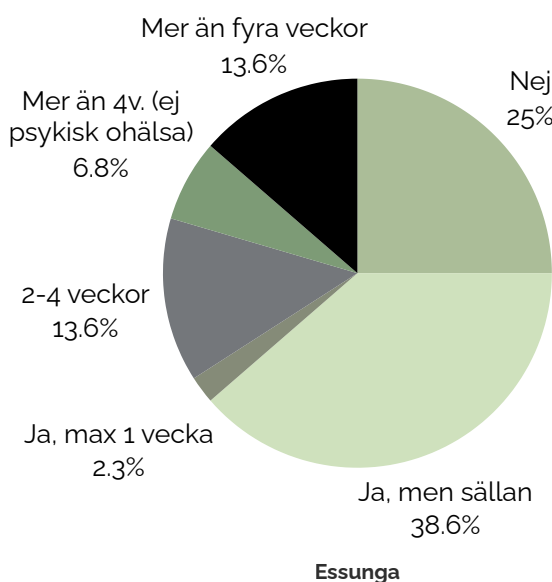

Hur bra fungerar stödet i undervisningen för ditt barn?

Har barnet varit frånvarande av andra skäl än sjukdom eller ledighet de senaste året?

SOCIALTJÄNSTEN

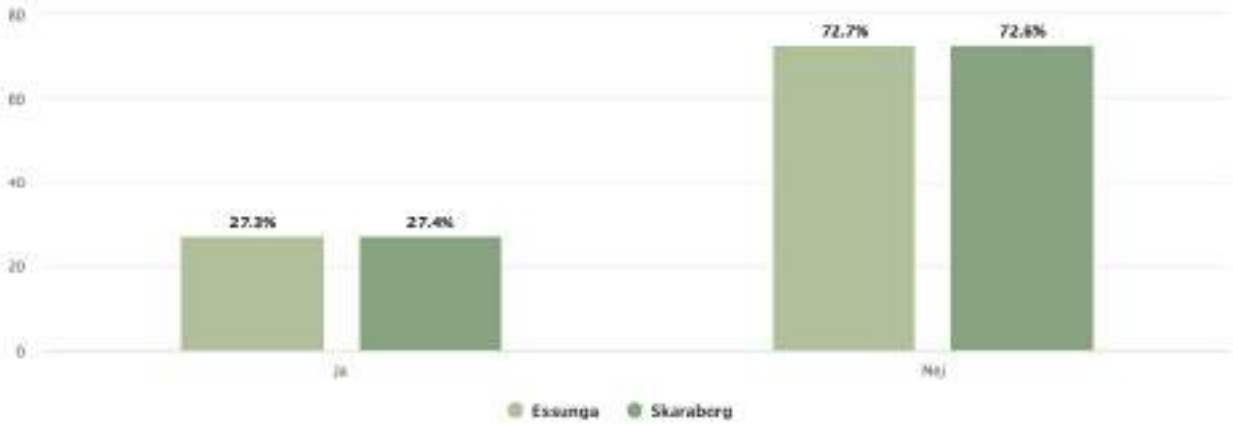
När det gäller socialtjänstens involvering i frågor som rör barnets psykiska ohälsa ligger Essunga nära genomsnittet i Skaraborg. Drygt en fjärdedel av vårdnadshavarna uppger att socialtjänsten varit involverad, medan majoriteten inte haft någon kontakt i dessa frågor.

Det som däremot skiljer Essunga från övriga Skaraborg är hur stödet upplevs av dem som haft kontakt. I Essunga är omdömena genomgående mer positiva. En större andel beskriver stödet som mycket bra eller ganska bra, ingen anger att stödet varit ganska dåligt. Det tyder på att socialtjänstens insatser, när de väl sätts in, i hög grad upplevs som fungerande och hjälpsamma för familjerna.

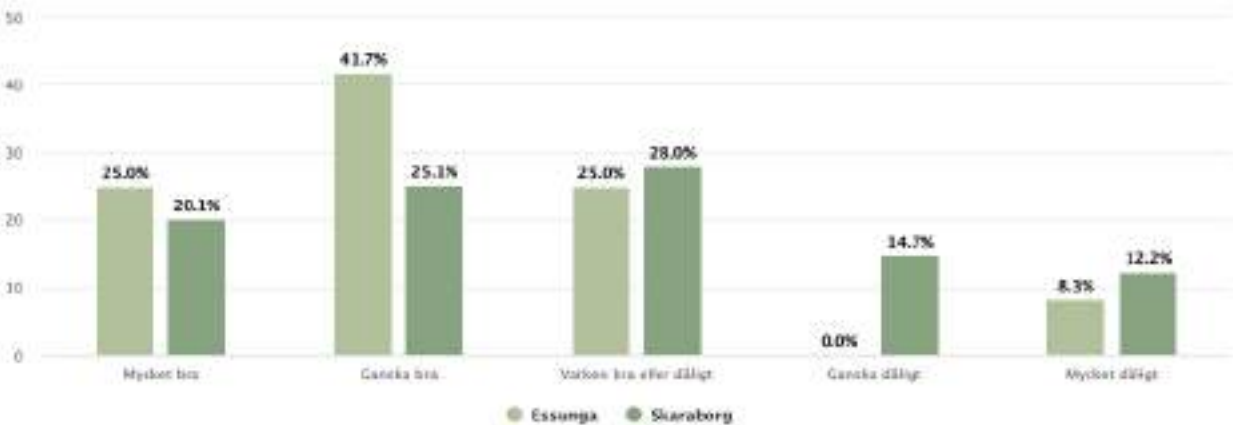
Sammantaget pekar resultaten på att socialtjänsten i Essunga har ett relativt gott förtroende bland de familjer som möter verksamheten – samtidigt som en stor andel barn med psykisk ohälsa aldrig kommer i kontakt med den. Det väcker frågor om hur tidiga behov fångas upp och hur vägarna in till stöd kan göras tydligare och mer tillgängliga.

Har socialtjänsten varit inblandad i frågor som rör barnets psykiska ohälsa?

Hur upplever du stödet från socialtjänsten?

VÅRD CENTRAL

Bland dem som haft kontakt med vårdcentralen är de positiva omdömena lägre än i Skaraborg och de negativa högre än i Skaraborg.

Vårdcentralen är för många familjer den första vägen in till stöd kring barnets psykiska mående. I Essunga visar resultaten att den vägen inte upplevs lika tydligt av alla familjer.

Andelen som uppger att UPH har hjälpt barnet är lägre än i Skaraborg.

Andelen som uppger att de inte vet vad UPH är är lägre än i Skaraborg.

Det visar att det första stödet fungerar olika väl beroende på familjens behov och erfarenheter.

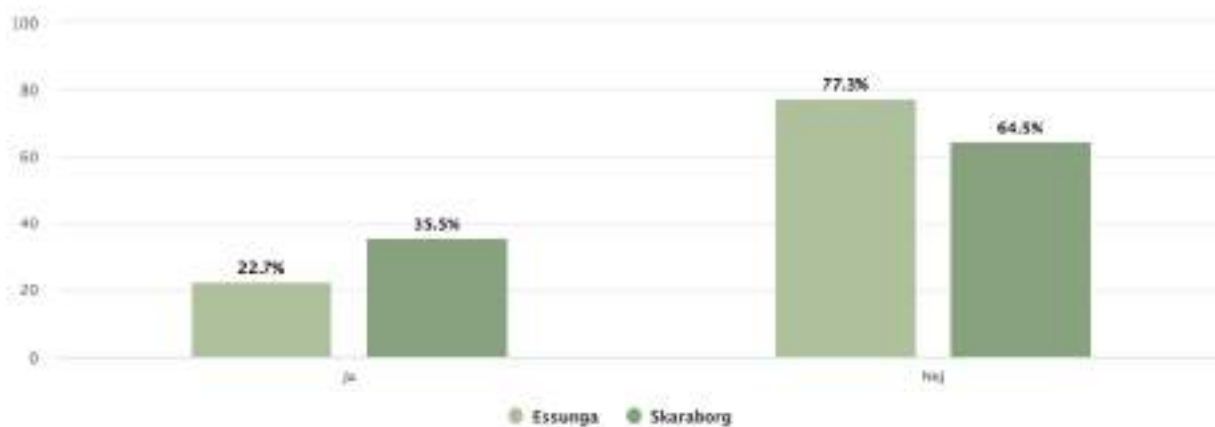
UPH är en del av det tidiga stödet inom primärvården och behöver därför vara lätt att förstå och nå. När omdömena om hjälpen från UPH vägs samman är de positiva bedömningarna högre än i Skaraborg och de negativa lägre än i Skaraborg. Det ger sammantaget en blandad bild av det första stödet i Essunga.

Sammantaget pekar resultaten på behov av bättre information, större tydlighet och ett mer sammanhållet första stöd kring barnets psykiska mående i Essunga. För Essunga understryker detta hur viktigt det är att det första stödet upplevs som begripligt, tillgängligt och tryggt när familjer söker hjälp.

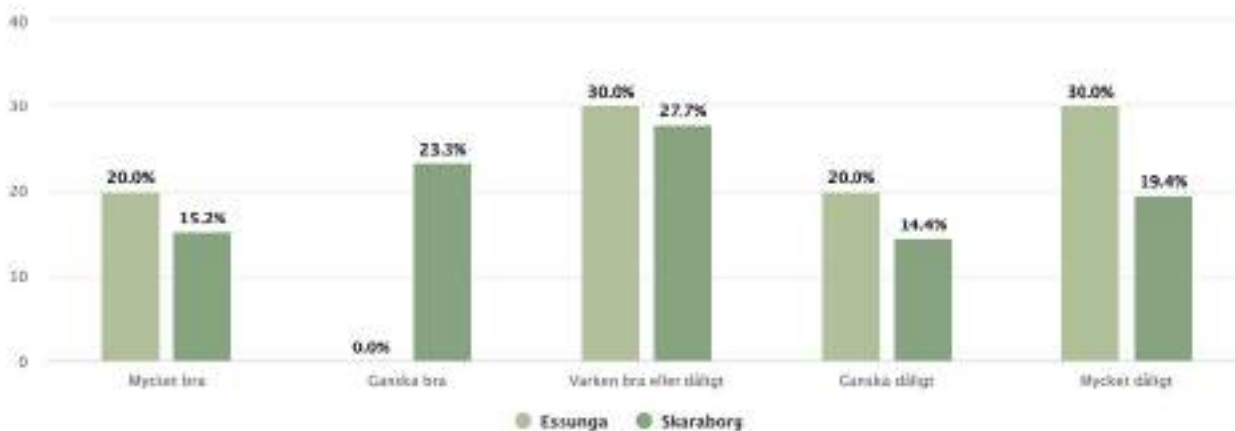

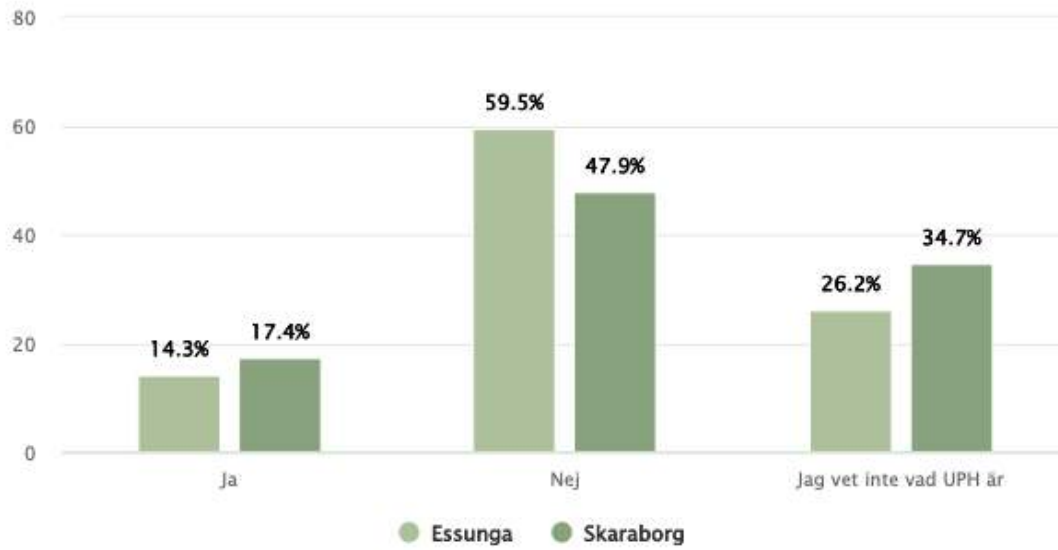
Har du haft kontakt med vårdcentralen kring barnets psykiska ohälsa?

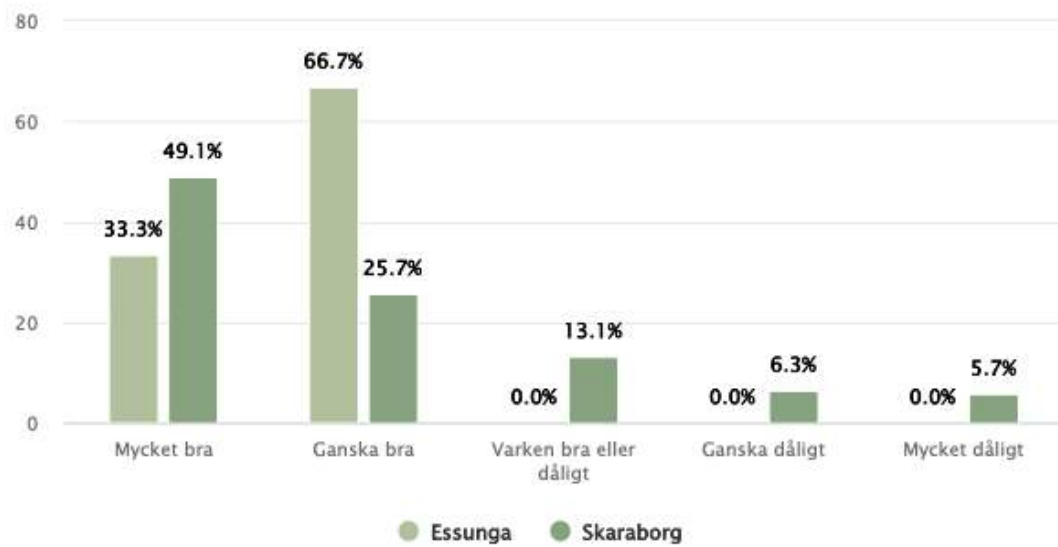
Hur upplevde du stödet från vårdcentralen?

Har Ungas Psykiska Hälsa (UPH) hjälpt barnet?

Hur vill du betygsätta hjälpen från UPH?

BUP

BUP är en avgörande del av stödet för många familjer när barnets psykiska ohälsa kräver specialistinsatser. Andelen som uppger att barnet fått hjälp från BUP är lägre än i Skaraborg. Det visar hur stor betydelse tillgången till rätt hjälp har för familjer i Essunga.

När familjer får kontakt med rätt hjälp kan det göra stor skillnad i vardagen. När omdömena om hjälpen från BUP vägs samman är de positiva bedömningarna högre än i Skaraborg och de negativa högre än i Skaraborg. Det pekar på att hjälpen fungerar väl för vissa familjer men inte upplevs lika hjälpsam eller förutsägbar av alla.

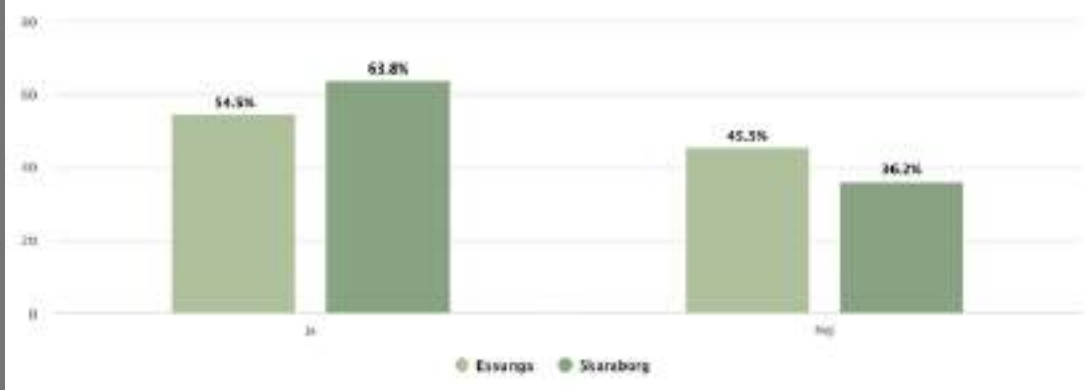
Det ger sammantaget en övervägande positiv bild av stödet från BUP i Essunga. Det gör frågan om tillgänglighet, tydlighet och kontinuitet central för familjer i Essunga.

För Essunga understryker detta behovet av att specialiststödet upplevs som tillgängligt, tydligt och likvärdigt när familjer behöver det som mest.

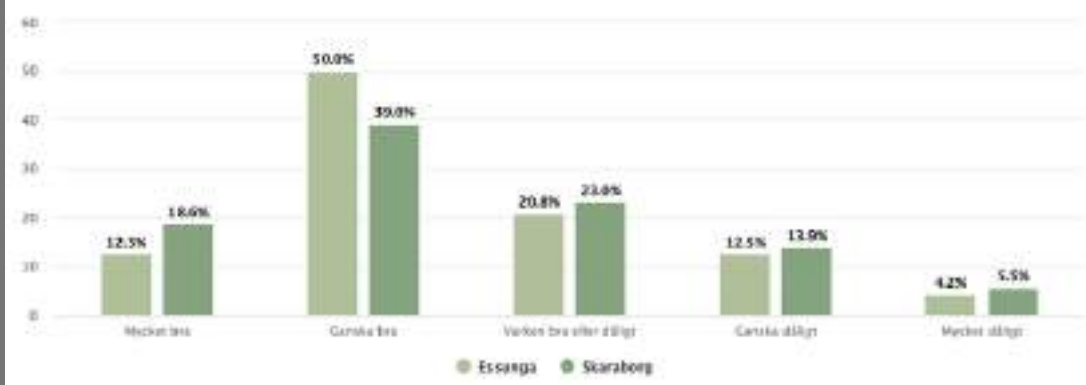

Har Barn-och ungdomspsykiatri (BUP) hjälpt barnet?

Hur vill du betygsätta hjälpen från BUP?

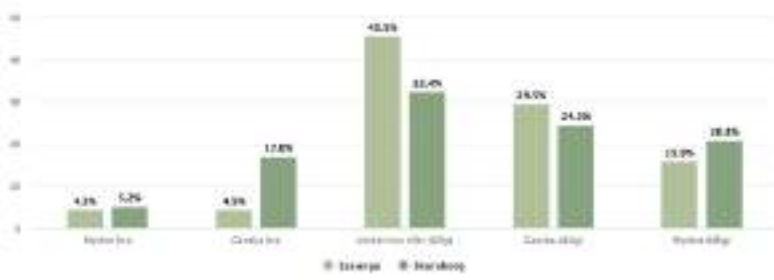
SAMORDNING

I frågorna om samverkan mellan skola, vård och andra aktörer framträder en tydlig osäkerhet. I Essunga anger nästan hälften att samarbetet varken upplevs som bra eller dåligt, och en betydande andel beskriver det som bristfälligt. Andelen som upplever samarbetet som mycket bra är låg. Det pekar på att samordningen sällan upplevs som en tydlig styrka i barnets stöd, utan ofta som otydlig eller otillräcklig.

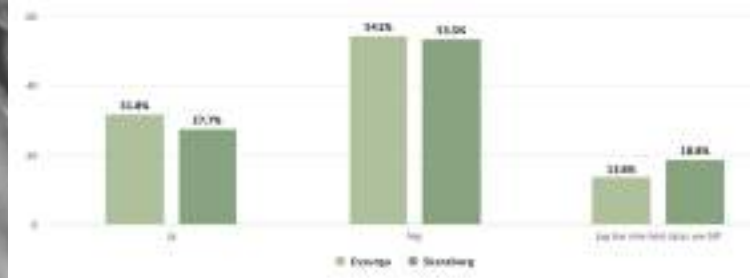
När det gäller samordnad individuell plan (SIP) ligger Essunga nära Skaraborg som helhet. Drygt tre av tio uppger att de haft en SIP, medan över hälften inte haft det. En mindre men betydande grupp känner inte ens till vad SIP är.

Även bland dem som haft en SIP präglas omdömena av tveksamhet. Många placerar sig i mittenläget varken bra eller dåligt, och en relativt stor andel i Essunga upplever SIP som ganska eller mycket dåligt.

Hur upplever du samarbetet mellan skola, vård och andra aktörer gällande barnets psykiska ohälsa?

Har ni haft en samordnad individuell plan (SIP) kring barnet?

Sammantaget visar detta att samordning sällan upplevs som en bärande del av stödet runt barnet. För många familjer framstår kontakterna mellan olika aktörer som fragmenterade, otydliga eller svåra att navigera. Det innebär en risk att ansvaret för helheten i praktiken hamnar hos vårdnadshavarna själva i en situation där de redan är hårt belastade.

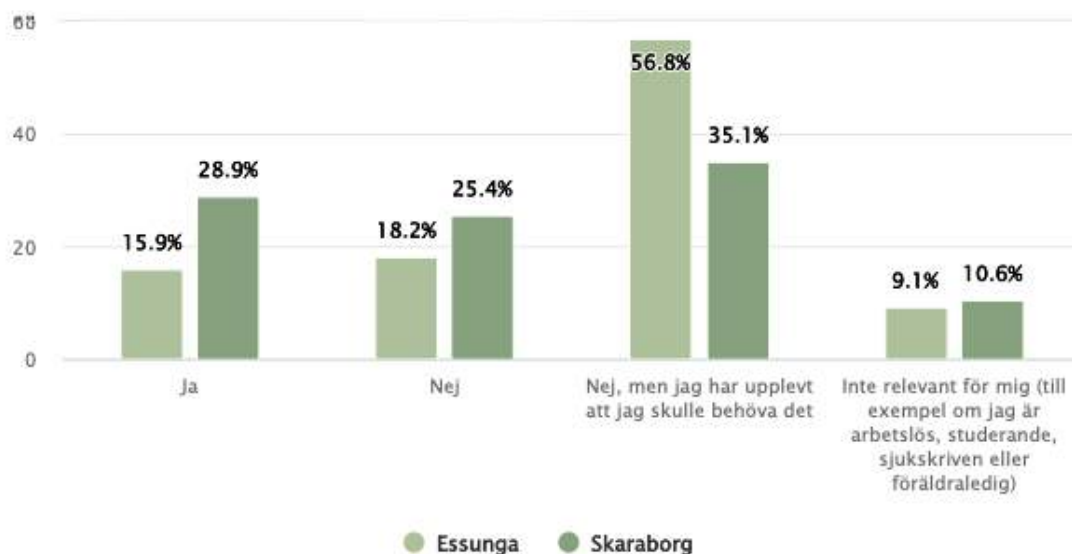
KONSEKVENSER FÖR HELA FAMILJEN

Resultaten visar att barnets psykiska ohälsa får tydliga konsekvenser för vårdnadshavarnas vardag och arbetsliv. I Essunga uppger en betydande andel att de har behövt anpassa sin arbetssituation på grund av barnets mående antingen genom att minska sin arbetstid eller genom att de upplevt behov av att göra det. Även om färre i Essunga har minskat sin arbetstid jämfört med övriga Skaraborg, upplever många ändå ett behov av att göra det som inte blivit av.

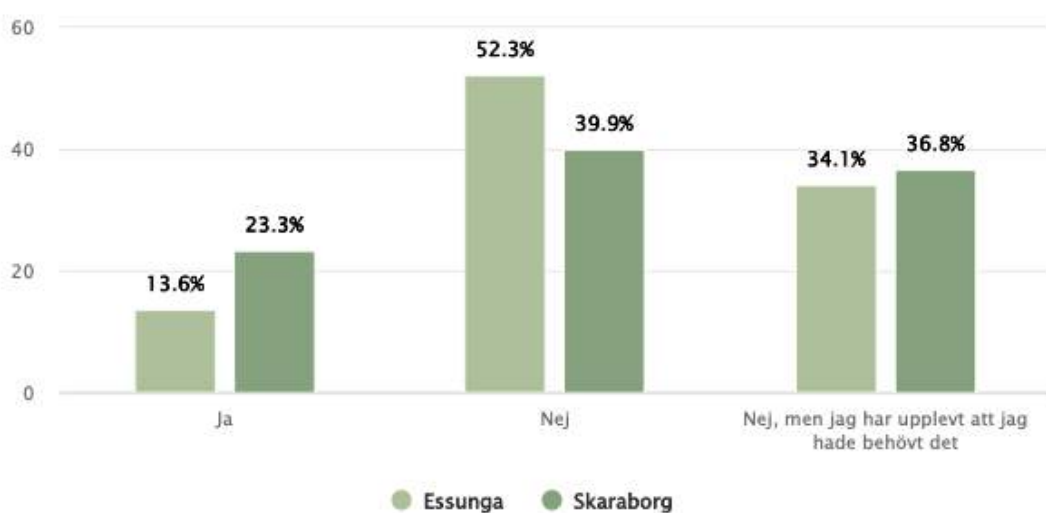
Samma mönster syns i frågan om sjukskrivning till följd av utmattning. I Essunga är det något färre som uppger att de varit sjukskrivna, men fler anger att de upplevt ett tydligt behov av sjukskrivning utan att det blivit av. Det pekar på en situation där många vårdnadshavare fortsätter att bära en hög belastning, trots att den egna hälsan påverkats.

Sammantaget visar resultaten att konsekvenserna av barns psykiska ohälsa sträcker sig långt utanför barnet självt. Föräldrar i Essunga bär i hög grad ett ansvar som påverkar både arbete och hälsa, ofta utan tillräcklig avlastning. Det understryker vikten av att se barnets behov i ett familjeperspektiv där stöd till barnet också är en förutsättning för att vårdnadshavare ska orka, och för att familjen som helhet ska fungera över tid.

Har du minskat din arbetstid på grund av barnets psykiska ohälsa?

Har du varit sjukskriven på grund av utmattning relaterad till barnets psykiska ohälsa?

FRAMTID

I frågan om hur vårdnadshavare känner inför sina barns framtid ligger Essunga nära bilden för Skaraborg som helhet. Skillnaderna är inte stora. Det som ändå framträder tydligt är den samlade nivån av oro.

En mycket stor andel av föräldrarna både i Essunga och i övriga Skaraborg anger att de känner sig oroliga eller mycket oroliga inför sitt barns framtid. Andelen som känner sig tydligt hoppfulla är låg.

Detta säger något viktigt om den situation många familjer befinner sig i. Oro för framtiden är vanlig och delas av många vårdnadshavare till barn som kämpar med sitt psykiska mående.

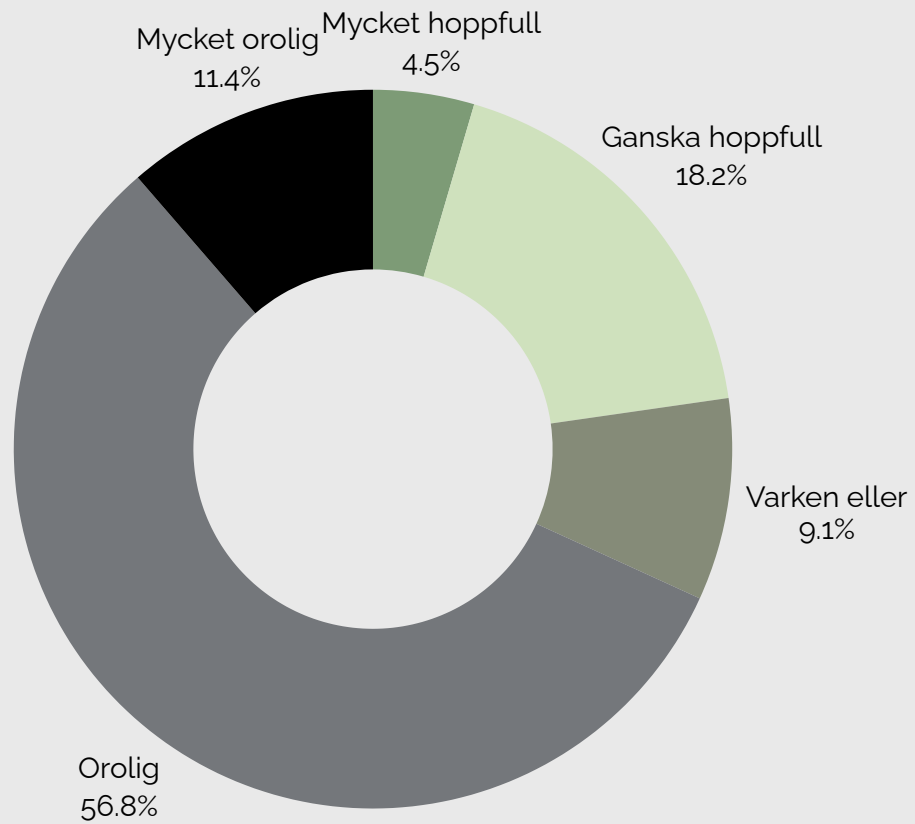
För att barn och familjer ska kunna känna framtidstro behöver samhället inge tillit till skolan, till stödsystemen och till att hjälp finns att få när den behövs. Här spelar skolan en helt avgörande roll. Skolan är den plats där barn tillbringar större delen av sin vardag, där självkänsla byggs, relationer formas och framtidsbilder tar form.

En skola som fungerar väl kan vara en kraftfull skyddsfaktor. En skola som inte förmår möta barns behov riskerar i stället att förstärka oro, misslyckanden och utanförskap.

Resultaten i denna rapport visar att många barn och familjer lever i en utsatt situation som påverkar både vardag och framtidstro. Samtidigt blir det tydligt att det finns stora och kvarstående utmaningar som behöver mötas genom samordnade insatser inom flera områden.

HUR KÄNNER DU INFÖR DITT BARNNS FRAMTID?

Compassen har genomfört kartläggningar i alla Skaraborgs kommuner. Den här rapporten bygger på erfarenheter från Essungas invånare kring psykisk ohälsa och samhällets stöd. Compassens brukarpanel i Essunga är en viktig resurs i arbetet med att samla in och förstå hur stödet upplevs i vardagen. Panelen har en unik lokal bild av behov, brister och fungerande lösningar. Essungas brukarpanel står redo att vara en aktiv samverkanspartner för kommunen i arbetet med att utveckla och stärka insatser inom psykisk hälsa.

Läs mer: compassen.se
Kontakt Essunga: essunga@compassen.se